

تقدیم بہ

پہنکار، زندگیم نگار و ناز گل

www.KitaboSunnat.com

آوازِ مستنی بر مولفہ های عاطفی

نویسنده:

زہرا عزیزی

محمدباقر احمدپور

سرشناسه: عزیزی، زهرا، ۱۳۶۳ -

عنوان و نام پدیدآور: آموزش مبتنی بر مولفه‌های عاطفی / نویسندگان زهرا عزیزی، محمدباقر احمدپور.

مشخصات نشر: قم: ندای الهی، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۱۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۱۳-۲۶-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: معلمان -- ایران -- روابط با شاگردان -- جنبه‌های روان‌شناسی -- نمونه‌پژوهی

موضوع: Teacher-student relationships -- Iran -- Psychological aspects -- Case studies

موضوع: کار گروهی -- آموزش و پرورش -- ایران -- نمونه‌پژوهی

موضوع: Group work in education -- Iran -- Case studies

موضوع: کودکان ابتدایی -- ایران -- روان‌شناسی -- نمونه‌پژوهی

موضوع: School children -- Iran -- Psychology -- Case studies

موضوع: معلمان -- ایران -- اثربخشی -- نمونه‌پژوهی

موضوع: Teacher effectiveness -- Iran -- Case studies

شناسه افزوده: احمدپور، محمدباقر، ۱۳۹۷

رده بندی کنگره: ۲۸۳۲/۴LB / ۱۳۹۷ ع ۹۴۰۴ رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۰۹۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۴۸۶۳۳

نام کتاب: آموزش مبتنی بر مولفه‌های عاطفی

نویسندگان: زهرا عزیزی، محمدباقر احمدپور

ناشر: ندای الهی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

چاپخانه: ولیعصر

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۱۳-۲۶-۵

کلیه حقوق این اثر متعلق به مولف می‌باشد.

انتشارات ندای الهی: ۰۹۱۲۵۸۰۶۴۷۳

فهرست مطالب

مقدمه	۹
-------	---

فصل اول

بحث نظری و تئوریک

پیش درآمد	۱۶
۱-۱ مفهوم عاطفه	۱۶
۱-۱-۱ عواطف طبیعی و عواطف ثانوی	۱۷
۱-۱-۲ عواطف طبیعی اولی و عواطف ثانوی	۱۷
۱-۱-۳ روابط معلمان با دانش آموزان:	۱۸
۱-۱-۴ تاثیرات نحوه برخورد معلم با دانش آموزان	۲۱
۱-۱-۵ ارتباط معلم با دانش آموز	۲۴
۱-۱-۶ رابطه عاطفی معلم و دانش آموزان و نقش آن در انگیزه دانش آموزان	۳۱
۲-۱ روش یادگیری مشارکتی	۳۲
۱-۲-۱ چالش‌های یادگیری مشارکتی	۳۱
۲-۲-۱ ویژگیهای روش سنتی	۳۵
مدل شماره یک - مدل‌های یادگیری مشارکتی	۳۶

۳۶	مدل شماره دو.....
۳۶	۱- تسهیل یادگیری مشارکتی :
۳۷	۲- طرح ریزی درسهای مشارکتی :
۳۷	۳- آماده کردن دانش آموزان برای کار گروهی:
۳۹	۱-۳ نقش انگیزش در یادگیری.....
۵۷	خانواده.....
۵۸	معلم.....
۶۱	یادگیرنده.....
۶۲	جو کلاسی.....
۶۳	متغیرهای آموزشی.....
۶۴	تمرکز مقدماتی.....
۶۴	شخصی کردن.....
۶۵	۱-۳-۱۵ توجه به اصل انگیزش در سیره معصومان(ع).....
۶۶	۱-۴ پیشینه پژوهش.....
۶۶	۱-۴-۱ پیشینه پژوهش داخلی.....
۶۹	۱-۴-۲ پیشینه پژوهش خارجی.....

فصل دوم

روش شناسی پژوهش

۷۲	۲-۱ مقدمه.....
۷۴	۲-۲ روش پژوهش.....
۷۵	۲-۳ معرفی متغیرها.....
۷۵	۲-۴ جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه.....

۷۶.....	ابزار پژوهش.....
۷۷.....	پرسشنامه یادگیری مشارکتی.....
۷۸.....	۲-۵ روش اجرای پژوهش.....
۷۹.....	۲-۶ روش تجزیه و تحلیل داده ها.....

فصل سوم

یافته‌های پژوهش

۸۲.....	۳-۱ مقدمه.....
۸۲.....	۳-۲ یافته‌های توصیفی.....
۸۳.....	۳-۳ یافته‌های استنباطی.....
۸۵.....	فرضیه یکم.....

فصل چهارم

بحث و نتیجه گیری

۹۰.....	۴-۱ مقدمه.....
۹۱.....	۴-۲ بحث و تفسیر یافته‌ها.....
۹۲.....	۴-۳ نتیجه گیری کلی.....
۹۵.....	۴-۴ پیشنهادها.....
۹۶.....	۴-۴-۱ پیشنهادها عملی بر اساس یافته‌های پژوهش.....
۹۵.....	۴-۴-۲ پیشنهادات کاربردی.....
۹۶.....	۴-۴-۳ محدودیت‌های پژوهش.....
۹۷.....	منابع.....
۹۷.....	الف) فارسی.....

۱۰۳.....ب)لاتین

۱۰۵.....پیوست‌ها

۱۰۶.....پرسشنامه انگیزش هارتر

۱۰۹.....پرسشنامه یادگیری مشارکتی

www.Ketab.ir

عاطفه^۱ عنصری اساسی و ضروری برای زندگی است که بدون آن احساسات، تفکرات، رفتارها و توانایی تصمیم‌گیری ما به شدت با مشکل مواجه می‌شود (نورمن^۲، ۲۰۰۴). عواطف مثبت با تأثیرگذاری بر فرایند شناختی افراد، اندکس^۳ دلبستگی آنها را نیز افزایش می‌دهد (ایزن و ریو^۳، ۲۰۰۵). مطالعات مختلفی نشان داده‌اند که عواطف مثبت نقشی اساسی را بر فرایندهای شناختی ما از قبیل پردازش اطلاعات، فرایند ارتباط، فرایند گفتگو، فرایند تصمیم‌گیری و فرایند حل مسئله خلاقانه دارد (پارک و لیم^۴، ۲۰۰۷). بسیاری از پژوهشگران خاطرنشان کرده‌اند که عواطف از اهمیت زیادی در یادگیری برخوردار بود و بر عملکرد یادگیری تأثیر دارند (ویگوتسکی^۵، ۱۹۹۴) روانشناسان و عصب‌شناسان نیز بیان می‌کنند که عواطف نقش مهمی در یادگیری شناختی دارد و عملکرد فعالیت‌های شناختی، به وسیله عواطف مثبت افزایش می‌یابد. به عبارت دیگر

1 Affection

2 Norman

3 Ezen & Reuo

4 Park & Lim

5 Vygotsky

گلمن^۱ (۱۹۹۵)، یادگیرندگانی که دچار استرس، عصبانیت و یا اضطراب هستند یادگیریشان با مشکل مواجه می‌شود. اگرچه بعضی پژوهش‌ها که روی حافظه انجام شده است، نشان داده اند که عواطف مثبت تأثیری در یادگیری ندارند و حتی ممکن است فرایندهای شناختی از قبیل استدلال با مشکل مواجه کنند، ولی با این حال نتایج اکثر پژوهش‌ها نشان داده است که این عواطف یادگیری را تسریع می‌کنند (ارز و ایزن^۲، ۲۰۰۲). یک از دلایلی که برای بعضی پژوهش‌ها در رابطه با تأثیر نداشتن عواطف مثبت بر یادگیری می‌توان نام برد، این است که بیشتر آن پژوهش‌ها در محیط‌های آزمایشگاهی انجام شده اند (پلاس و همکاران^۳، ۲۰۱۴). اصلی‌ترین تفاوت بین اکثر پژوهش‌های انجام شده در محیط آزمایشگاه با پژوهش‌های در کلاس درس در این زمینه، روشی است که از طریق آن عواطف برانگیخته می‌شوند. در پژوهش‌های آزمایشگاهی، عواطف معمولاً به واسطه فعالیت‌هایی از قبیل نمایش فیلم، دریافت خوراکی‌ها، جایزه و... برانگیخته می‌شوند. در مقابل در پژوهش‌های صورت گرفته در کلاس درس، عواطف نوعاً به واسطه طراحی محیط یادگیری برانگیخته می‌شوند، به این معنی که عواطف یادگیرندگان از کلیت فعالیت‌های یادگیری تأثیر می‌پذیرد (لیننبریک و پنتریچ^۴، ۲۰۰۲). بنابراین به نظر می‌رسد که حفظ و نگه داشتن این عواطف در کلاس درس

1 Golman

2 Erz & Ezen

3 Plas & ETH

4 Linnberik & Pentrich

فرایند یادگیری بهتر از برانگیختن آنها به وسیله تکنیک‌های خاص قبل از فعالیت یادگیری یا عملکرد است (یوام و همکاران^۱، ۲۰۰۱). اهمیت این موضوع به قدری است که بلوم هم در سال ۱۹۵۶ برای اولین بار طبقه‌بندی هدف‌های آموزشی را در سه حیطه‌ی شناختی، حسی-حرکتی و عاطفی تقسیم‌بندی کرد (سیف، ۱۳۹۲). یونسکو (۲۰۰۸) آموزش را کلید توسعه جوامع مسیری می‌داند که افراد را برای تحقق توانایی‌ها و افزایش کنترل تصمیمات اثرگذار بر آن‌ها توانمندسازی می‌سازد (سیف، ۱۳۹۲).

آموزش بدون ایجاد رابطه‌ی معنایی نخواهد داشت. معلمان در همان آغاز کار خود پی می‌برند که نحوه‌ی ارتباطی با دانش‌آموزان بسیار اهمیت دارد. توصیه می‌شود که معلمان به تأثیر نوع ارتباط خود بر شکل‌گیری گرایش‌های انگیزشی دانش‌آموزان توجه کنند. گلاسرفلد^۲ عقیده دارد دانش باید فعالانه و با تفکر پذیرفته شده (نوروزی و رضوی، ۱۳۹۰، ص ۴۸). بنابراین مهارت‌های ارتباطی با دانش‌آموز، از مهم‌ترین مهارت‌های مورد نیاز یک معلم کارآمد محسوب می‌شود. «تدریس عبارت است از تعامل یا رفتار متقابل معلم و شاگرد، براساس طراحی منظم و هدفدار معلم برای ایجاد تغییر در رفتار شاگردان» (شعبانی، ۱۳۸۴، صص ۱۰۳-۱۰۵).

بدون شک تدریس معادل مفهوم ارتباط در نظر گرفته شود، دست کم

1 Uam & ETH

2 Gelaserzfeld

باید ارتباط را شرط لازم تدریس در فرآیند آموزش به حساب آورد. در واقع تدریس و فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای تغییر در ساخت دانش انگیزه دانش آموزان، بدون برقراری ارتباط مطلوب هرگز حاصل نخواهد شد. چگونگی ارتباط معلم با دانش آموز بسیار مهم است و معلم فقط زمانی می‌تواند به ذهن دانش آموز راه پیدا کند که ابتدا بتواند به دل او راه یابد. دانش آموز نیز فقط زمانی می‌تواند درست فکر کند که بتواند درست هم احساس کند. ایجاد رابطه عاطفی و مطلوب یکی از اساسی‌ترین ارتباطات است که معلم باید آن را داشته باشد. (گرد آوری: گروه جامعه سایت تبیان: نجان).

یک معلم لازم است ارتباط حسنه‌ای با دانش‌آموزان داشته باشد. ایجاد رابطه خوب یکی از ضروریات و استال‌های محیطی قابل اعتماد، امن، شاداب و پرنشاط است. روابط خوب مدرسه‌ای شاد و دانش‌آموزانی با دستاوردهای بالا به وجود می‌آورد. معلم خوب در فرآیند فعالیت‌های آموزشی باید سعی در شناخت دانش‌آموزان خود داشته باشد، زیرا شناخت استعداد، توانایی، علایق و رغبت شاگرد می‌تواند او را در ارتباط و تدریس موفق‌تر نماید.

وظیفه اصلی معلم ایجاد زمینه‌ی مشارکت، همکاری، مسئولیت‌پذیری و هی بین دانش‌آموزان می‌باشد. کار او ایجاد رقابت نیست، بلکه ایجاد رفاقت و همکاری و صمیمیت میان آنهاست. فلسفه وجودی تدریس مشارکت دقیقاً "به همین سبب است. الگوهای تدریس ابزار مهمی برای گشودن راه سازماندهی آموزش و پرورش در جهت استفاده از انواع هوش و

افزایش یادگیری است. الگوهای تدریس مشارکتی رویکرد آموزشی مناسب برای استفاده از مسئله‌گشایی و تفکر و تحقیق با توجه به برنامه، اهداف و امکانات در اختیار می‌گذارد. الگوهای تدریس مشارکتی به لحاظ اختاری زیرمجموعه خانواده الگوهای اجتماعی و برای آموزش همکاری است. در الگوهای تدریس مشارکتی دانش‌آموزان نقش اساسی برعهده دارند. معلم به عنوان راهنما و هدایت‌کننده عمل می‌کند و وظیفه دارد شرایط یادگیری را فراهم نماید. الگوهای تدریس مشارکتی دانش‌آموزان را به گفتگو، جستجو، تفکر و آموزش یکدیگر فرا می‌خواند (فصلنامه‌ی نوآوری‌های آموزشی، شماره ۱- زمستان ۸۳)

این امر برای نوآموزان پایه اول بسیار حساس و سرنوشت‌ساز است و باعث می‌شود کودک برای ورود به دنیای پر رمز و راز آینده شوق و رغبت بیشتری داشته باشد و معلم را مانند یاری همیشگی همراه بداند. با توجه به آنچه که در بالا ذکر شد هدف پژوهشگر انجام این پژوهش تاثیر آموزش مبتنی بر مولفه‌های عاطفی بین معلم و شاگرد بر میزان انگیزش و یادگیری مشارکتی دانش‌آموزان پایه اول ابتدایی می‌باشد.